

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th May, 2025

ERIX MARIYA REMARK ASARLARIDA YO‘QOTILGAN AVLOD TASVIRI

Axmedova Dilnoza Abdumannonovna
Iqtisodiyot va pedagogika universiteti
Fakultetlararo xorijiy tillar kafedrası o‘qituvchisi

Annotatsiya

Ushbu maqolada Erix Mariya Remark ijodining markaziy motivlaridan biri bo‘lgan “yo‘qotilgan avlod” konsepti tahlil qilinadi. Birinchi jahon urushi davrida va undan keyingi davrda hayot mazmunini yo‘qotgan, psixologik travmalar bilan yashagan avlod vakillari Remark romanlarining asosiy qahramonlari sifatida tasvirlanadi.

Kalit so‘zlar: yo‘qotilgan avlod, urush, psixologik portret, ijtimoiy beqarorlik, avlod fojiasi, roman tahlili.

Annotation

This article analyzes one of the central motifs in the works of Erich Maria Remarque, the concept of the “lost generation.” The study focuses on how Remarque portrays individuals who, during and after the First World War, lost their sense of life’s meaning and lived with deep psychological traumas. These characters, marked by existential despair and emotional devastation, serve as core representations of the lost generation in his major novels.

Keywords: lost generation, war, psychological portrait, social instability, generational tragedy, novel analysis.

Аннотация

В данной статье анализируется одна из центральных тем творчества Эриха Марии Ремарка, концепция «потерянного поколения». Особое внимание уделяется тому, как писатель изображает представителей поколения, утративших смысл жизни и получивших глубокие психологические травмы в период Первой мировой войны и после неё. Герои романов Ремарка,

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th May, 2025

охваченные экзистенциальным кризисом и душевным опустошением, выступают в качестве художественного воплощения «потерянного поколения».

Ключевые слова: потерянное поколение, психологический портрет, социальная нестабильность, трагедия поколения, анализ романа.

“Yo‘qotilgan avlod” iborasi XX asr boshlaridagi eng chuqur ijtimoiy va badiiy tushunchalardan biri bo‘lib, uning ma‘nosi Birinchi jahon urushi dahshatlarini boshidan kechirgan, ruhiy va ma‘naviy iztirobga duchor bo‘lgan, urushdan so‘nggi hayotda o‘z o‘rnini topa olmay qolgan avlodni anglatadi. Bu atama ilk bor amerikalik yozuvchi Ernest Xeminguey va uning zamondoshlari tomonidan qo‘llangan bo‘lsa-da, nemis yozuvchisi Erix Mariya Remark bu avlod fojiasini eng ta‘sirli va chuqur tarzda badiiy tasvirlagan yozuvchilardan biri sifatida e‘tirof etiladi. Remark o‘z romanlarida urush maydonidagi beayov haqiqatlar, insoniyatni vayron qiluvchi zo‘ravonlik va qahramonlarining ruhiy sinishini tasvirlash orqali zamonaviy adabiyotda o‘ziga xos pasifistik pozitsiyani shakllantiradi. Uning “G‘arbiy frontda o‘zgarish yo‘q”, “Orqaga yo‘l yo‘q”, “Hayotni qarzga olganlar” kabi romanlarida urushga duch kelgan, keyinchalik esa tinch hayotda ham o‘zini yakkalangan, beqaror va umidsiz his qilgan yosh avlod qahramonlari markaziy o‘rinni egallaydi. Ushbu asarlar orqali Remark nafaqat urushni fosh etadi, balki uni boshdan kechirgan insonlarning ichki ruhiy dunyosini, insoniylikning yemirilishini va avlodlar o‘rtasidagi uzilishlarni chuqur tahlil qiladi. Ayniqsa, yozuvchining o‘zi ham front ishtirokchisi bo‘lgani, yaralanib, kasalxonada davolanishi va keyinchalik urushga qarshi qat’iy munosabat bildirgani uning asarlarida ifodalanayotgan tematik va hissiy qatlamlarga kuchli hayotiy asos beradi. Shu sababli, Erix Mariya Remark romanlarida “yo‘qotilgan avlod” motivi nafaqat badiiy obraz, balki tarixiy-hayotiy haqiqat sifatida ilgari suriladi va zamonaviy adabiyotshunoslikda urush adabiyotining eng muhim yo‘nalishlaridan biri sifatida o‘rganiladi.

Ushbu tadqiqotda Erix Mariya Remarkning “yo‘qotilgan avlod” konseptini badiiy tasvirlash usullarini chuqur tahlil qilish maqsadida adabiy-tahliliy, tarixiy-kontekstual va psixologik-analitik yondashuvlar uyg‘unlashtirildi. Remark romanlari, ayniqsa “G‘arbiy frontda o‘zgarish yo‘q”, “Orqaga yo‘l yo‘q” va

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th May, 2025

“Hayotni qarzga olganlar” asarlari, real hayotiy tajriba - Birinchi jahon urushi frontidagi voqealar va ularning oqibatlaridan bevosita ta’sirlangan holda yozilgani bois, ular zamonaviy tarixiy hodisalarni badiiy ifodalashning yorqin namunasidir. Shu sababli, asarlarni tahlil qilishda XIX–XX asr boshidagi Yevropa ijtimoiy-siyosiy muhitini e’tiborga olgan holda tarixiy-kontekstual yondashuv muhim o’rin egallaydi. Bunday yondashuv yordamida Remark qalamiga mansub asarlarda urushdan keyingi jamiyatda yuzaga kelgan ijtimoiy beqarorlik, psixologik iztirob va insoniy qadriyatlarning yemirilishi qanday tasvirlangani o’rganiladi. Shu bilan birga, muallif yaratgan qahramonlarning ichki dunyosi, ruhiy holati, o’zlikni anglash jarayoni va hayotiy ma’no izlashdagi iztiroblari psixologik tahlil orqali ochib beriladi. Qahramonlarning urushdan keyin jamiyatdan yakkalanib qolishi, ma’naviy bo’shliqqa tushib qolishi hamda ekzistensial inqiroz holatlari — ularning “yo’qotilgan avlod” vakillari sifatidagi qiyofasini shakllantiradi. Adabiy-tahliliy yondashuv asosida esa asarlarning syujet qurilishi, obrazlar tizimi, uslubiy xususiyatlari va muallif pozitsiyasi o’rganilib, ular orqali “yo’qotilgan avlod” tushunchasining badiiy ifodasi tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida tanlangan asarlar o’zaro qiyoslab o’rganiladi, bu esa umumiy adabiy tendensiyaning aniqlash, muallif g’oyalarining taraqqiyoti va izchil ifodalanishini ko’rsatishga xizmat qiladi. Shu tarzda, maqola Erich Maria Remark ijodidagi “yo’qotilgan avlod” tasvirining o’ziga xos jihatlarini ochib berishga qaratilgan kompleks yondashuv asosida quriladi.

Erix Mariya Remarkning ijodiy merosida “yo’qotilgan avlod” obrazlari alohida o’rin egallaydi va uning romanlarida ushbu avlodning taqdiri orqali butun bir davr fojiasi badiiy ifodasini topgan. “G’arbiy frontda o’zgarish yo’q” romanida urushning bevosita dahshatlari va u keltirib chiqargan ruhiy larzalar asosiy syujet o’qi sifatida ilgari suriladi. Pol Bax obrazida biz urushga jismoniy emas, balki ichki-ruhiy jihatdan ham halokatli ta’sir qiluvchi omil sifatida qarashga majbur bo’lamiz. U o’z tengdoshlarini, ideal va umidlarini yo’qotgan holda, o’zini begona va bo’shliq ichida his qiladi - bu holat “yo’qotilgan avlod”ning klassik psixologik portretidir. “Orqaga yo’l yo’q” romanida esa urushdan qaytgan askarlarning tinch hayotga moslasha olmasligi, jamiyat ularni rad etishi va ular tomonidan jamiyatning mohiyati tushunarsiz bo’lib qolishi yanada teran ifodalanadi. Lenz va

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th May, 2025

Oskar kabi obrazlar zamonaviy odamning ruhiy inqirozini, jamiyat bilan bog'langan rishtalarning uzilganligini, avlodlar o'rtasidagi uzilishlarni ifodalaydi. "Hayotni qarzga olganlar" romanida esa bu g'oya yanada ekzistensial tus oladi - qahramonlar hayotni vaqtincha, go'yoki "qarzga olingan" holatda yashaydilar; ular yashayotgan hayot o'zlariga tegishli emasdek tuyuladi. Urush ularning ongida nafaqat o'tmishni, balki kelajakka bo'lgan ishonchni ham yo'qqa chiqargan. Remark romanlarida ushbu avlodning beqarorligi, ruhiy iztirobi va hayotiy yo'qotishlari nafaqat voqeaviy syujet orqali, balki ichki monologlar, tafakkur oqimi, poetik tafsilotlar bilan ham chuqur yoritiladi. Har bir asarda "yo'qotilgan avlod" degan tushuncha faqat urushning bevosita ishtirokchisini emas, balki undan keyingi davrda yashayotgan, urush soyasida ulg'aygan va yashayotgan butun bir avlodning ma'naviy portretini beradi. Shunday qilib, Remark o'z asarlari orqali nafaqat urushdan shaxsiy iztirob chekkanni, balki tarixiy va sotsiomadaniy jihatdan izdan chiqqan bir butun avlodni tarixiy va badiiy xotirada muhrlab qo'yadi.

Erix Mariya Remark asarlarida "yo'qotilgan avlod" obrazlari orqali nafaqat urushning jismoniy talofatlari, balki inson ruhiyatidagi eng nozik siljishlar, jamiyat bilan bo'lgan rishtalarning uzilishi va avlodlar o'rtasidagi uzilishlar chuqur va kompleks tarzda aks ettirilgan. Bu avlod vakillari - Pol Bax, Lenz, Oskar, Ravik kabi qahramonlar orqali muallif hayotning izdan chiqqan manzarasini, inson va jamiyat o'rtasidagi begonalik holatini, ruhiy parokandalikni butun bir tarixiy va madaniy kontekstda ko'rsatadi. Remarkning badiiy dunyosida "yo'qotilgan avlod" – bu faqat urushdan omon qolgan, ammo ruhiy jihatdan singan insonlar emas, balki butun bir tarixiy davrda yashagan, qadriyatlar tanazzuliga guvoh bo'lgan, jamiyatning befarqligi va beqarorligi ichida yo'qolib ketgan insonlardir. Muallif asarlarida pasifistik pozitsiyani aniq ilgari suradi: urush insoniyatni faqat jismonan emas, balki ma'nan ham yemiradi, degan g'oya har bir sahifada sezilib turadi. Ayniqsa, Remark asarlarida urushdan keyin jamiyat tomonidan inkor qilingan qahramonlar taqdiri insoniyatning o'z avlodiga bo'lgan mas'uliyatsiz munosabatini ochib beradi. Bu obrazlar zamonaviy o'quvchi uchun ham dolzarbligini yo'qotmagan - ular hozirgi zamonda yuz berayotgan urushlar, zo'ravonlik va ijtimoiy befarqlik fonida yanada dolzarb va global ma'no kasb etadi. Shunday qilib, Remarkning "yo'qotilgan avlod" tasviri badiiy asarlardagi obrazlar

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th May, 2025

orqali tarixiy saboq, axloqiy signal va insoniyatni hushyorlikka chaqiruvchi ogohlantiruv sifatida qabul qilinadi. Uning ijodi bu avlod vakillarini unutmaslik, ularning fojiaiy taqdirini badiiy xotirada saqlab qolish orqali urushning asl mohiyatini ochib beruvchi kuchli adabiy vositadir.

Yuqoridagi tahlillar asosida shuni aytish mumkinki, Erix Mariya Remark ijodi XX asrning eng og'ir ijtimoiy-falsafiy muammolarini yoritgan badiiy makon sifatida alohida o'ringa ega. Uning romanlarida "yo'qotilgan avlod" timsollari orqali urushning inson ongi va qalbiga ko'rsatgan chuqur salbiy ta'siri nafaqat estetik tasvir vositalari bilan, balki psixologik yondashuvlar orqali ham yuksak darajada aks ettirilgan. Remark o'z asarlarida bu avlod vakillarini zamonaviy jamiyat tomonidan unutilgan, o'z qadriyatlaridan ajralgan, urush va befarqlik qurboni bo'lgan shaxslar sifatida tasvirlaydi. Bu orqali muallif nafaqat individual fojialarni yoritadi, balki butun jamiyat va insoniyatga urushning qanday fojiali iz qoldirganini ko'rsatadi. Shuningdek, Remark badiiyati zamonaviy o'quvchilarni urush va zo'ravonlikning befoydaligi haqida chuqur o'ylashga undaydi, insoniyatni tinchlik, hamjihatlik va ma'naviyatga qaytishga chaqiradi. U yaratgan qahramonlar insoniylik, do'stlik va vijdon kabi abadiy qadriyatlarni hatto eng ayanchli sharoitlarda ham saqlab qolishga intiladi - bu esa yozuvchining umumbashariy gumanistik pozitsiyasini belgilaydi. Shunday qilib, Remark romanlaridagi "yo'qotilgan avlod" tasviri faqat tarixiy bir davr mahsuli bo'lib qolmasdan, har qanday zamonda urushdan keyin shakllanadigan ijtimoiy va ma'naviy inqirozlarning abadiy badiiy timsoli sifatida e'tirof etilishi mumkin. Uning asarlari adabiy xotira orqali o'tmishni unutmaslik, kelajakda takrorlanmasligi uchun insoniyatni ogohlantirish vazifasini bajaradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Komilovich, S. S. (2024). QIYOSIY ADABIYOTSHUNOSLIKDA ADABIY TA'SIR MASALALARI. In Konferensiyalar| Conferences (Vol. 1, No. 4, pp. 492-495).
2. Komilovich, S. S. (2023). TOG 'AY MUROD IJODIDA UILYAM FOLKNER ASARLARI TA'SIRI. Journal of Integrated Education and Research, 7(1), 75-77.

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th May, 2025

3. Abdumannonovna, A. D. (2025, March). "MARJONLAR O'YINI" ROMANIDA G'ARB VA SHARQ TAFAKKURINING SINTEZI. In International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences (pp. 80-87).
4. Abdumannonovna, A. D. (2025, March). HERMANN HESSE IJODIDA ROMANTIZM. In International Conference on Scientific Research in Natural and Social Sciences (pp. 72-79).
5. SHERQULOV, S. TRAGEDY IN WILLIAM FAULKNER'S "THE SOUND AND THE FURY". O 'ZBEKISTON MILLIY UNIVERSITETI XABARLARI, 2022,[1/3 ISSN 2181-7324.
6. Abdumannonovna, A. D. (2025, April). "MARJONLAR O 'YINI" ROMANIDA INTELLEKTUAL DUNYO VA REAL HAYOTNING AJRALISHI MUAMMOSI. In International Conference on Economics, Finance, Banking and Management (pp. 169-176).
7. Jabborovich, X. J., & Sherkulovich, M. K. (2020). Lexicographic study of ethnonymy semantics. Test Engineering and Management, 83(5-6), 737-742.
8. Бобокалонов, Р. Р., Курбанов, П. А., Маркаев, К. Ш., & Хайтов, Ч. (2016). ДОСТИЖЕНИЯ УЗБЕКСКИХ УЧЕНЫХ В ОБЛАСТИ ЛИНГВИСТИКИ ТЕКСТА НА ОСНОВЕ НАУЧНЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ В МИРОВОЙ ЛИНГВИСТИКЕ. International scientific journal, 30.
9. Markayev, K. (2005). Totemistik Tasavvurler Bilen Bağlık Etnonimler. Özbek Tili ve Edebiyati, 94-97.
10. Markayev, K., Maxmudov, N., & Xamrayev, D. (2003). Sprichwörter/Maqollar T.
11. Sherqulovich, M. K. (2025, April). YOSH VERTERNING IZTIROBLARI" ROMANINING YEVIROPA MADANIYATIGA TA'SIRI. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 49-53).
12. Komilovich, S. S. (2025, April). TOMAS HARDINING "G 'ALATI OLOMONDAN UZOQDA" ROMANINING POETIK XUSUSIYATLARI. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 54-63).

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th May, 2025

13. Komilovich, S. S. (2025, April). TOMAS HARDINING “G ‘ALATI OLOMONDAN UZOQDA” ROMANIDAGI OBRAZLAR TIZIMI VA ULARNING BADIY YUKLAMASI. In International Conference on Medical Science, Medicine and Public Health (pp. 64-72).
14. Маркаев, К. Ш. (2023). ФРАЗЕОЛОГИЧЕСКИЕ ЕДИНИЦЫ СОВРЕМЕННОГО ЯЗЫКОЗНАНИЯ. IMRAS, 6(8), 240-244.
15. Egamberdiyev, X. S., Abduvaliyev, A. A., & Pardayev, O. C. (2023). RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA O ‘ZBEKISTON TURISTIK GEOPORTAL TIZIMINING TASHKILIY ARXITEKTURASI. Экономика и социум, (6-1 (109)), 115-120.
16. Boymurotovna, X. N. (2025, March). RUS TILINI O ‘RGANISHDA SUN’IY INTELLEKT VA NEYRON TARMOQLARNING ROLI. In International Conference on Educational Discoveries and Humanities (pp. 55-62).
17. Джуманов, Ж. Х., Юсупов, Р. А., & Эгамбердиев, Х. С. (2019). ва б. К вопросу практического применения «Big DATA» в гидрогеологических исследованиях. In Пятая Международная научно-практическая конференция «Big DATA and Advanced Analytics. Big DATA и анализ высокого уровня» Минск. Республика Беларусь (pp. 13-14).
18. Эгамбердиев, Х., Рахматуллаев, Д., & Дилмуродов, З. (2023). ГРУНТ ВА ЕР УСТИ СУВ ОҚИМЛАРИНИНГ ЎЗАРО ТАЪСИРИНИНГ МАТЕМАТИК МОДЕЛИ. Евразийский журнал академических исследований, 3(1 Part 3), 107-113.
19. Egamberdiyev, H. S., & Khujakulov, A. K. (2024). VIRTUAL MUSEUMS AS PART OF A DIGITAL CULTURAL ENVIRONMENT. Экономика и социум, (3-1 (118)), 121-125.
20. Джуманов, Ж. Х., Юсупов, Р. А., Эгамбердиев, Х. С., Ишанходжаев, О. А., & Ахролов, Ш. С. (2019). Математическое моделирование процессов геофильтрации подземных вод в многослойных средах (на примере Китабошахрисабзского месторождения подземных вод)/ВЕСТНИК ТУИТ. Ташкент. ТАТУ, 3, 51.
21. Abduqodirov, A. A., Yusupbekov, A. N., Suvonov, B. I., & Toshtemirov, R. T. (2022). Tabiiy gazni qayta ishlash jarayonining intellektuallashtirilgan

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th May, 2025

boshqaruvida noaniq mantiq asosidagi modeldan foydalangan holda nazorat qilish. Инновационные подходы, проблемы, предложения и решения в науке и образовании, 1(1), 100-108.

22. Boymurotovna, X. N. Asror o'g'li, AO, & Rajabboyevna, OK (2025, March). KOMPYUTER VA ROBOTLAR BILAN O'ZARO ALOQA ORQALI IJTIMOIIY PSIXOLOGIYANING O'ZGARISHI. In International Conference on Educational Discoveries and Humanities (pp. 63-70).

23. Sa'dullayev, A., & Asrorov, O. (2024). THE ESSENCE OF NEW PEDAGOGICAL TERMS DURING THE REFORMS IMPLEMENTED IN THE FIELD OF EDUCATION.". Science Shine" International scientific journal, 14(1).

24. Маматова, Г. Д. (2021). К вопросу о роли цифровых технологий в совершенствовании высшего образования Республики Узбекистан. In Современные проблемы социально-экономических систем в условиях глобализации (pp. 239-243).

25. Маматова, Г. Д. (2021). СОВРЕМЕННЫЕ АСПЕКТЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ ВЫСШЕГО УЧЕБНОГО ЗАВЕДЕНИЯ. ББК 65.0501 А 43, 71.

26. Mamatova, G. (2023). OLIY TA'LIM MUASSALARINING RAQAMLI FAOLIYATI hamda KELAJAK KADRLARINI TAYORLASHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR va SUN'IY INTELEKTNI QO'LLASH JARAYONLARI. KELAJAK KASBLARI. Interpretation and researches, 1(7).

27. Quvonchbek, M. (2023). TALABALARNING FANLARDAN OLGAN BILIMLARINI NAZORAT QILISHDA XOTIRALI NAZORAT KARTALARIDAN FOYDALANISH HAQIDA.

28. Зикриллаева, Ф., Дустмуродова, М., Нормаматова, Н., Сайдуллоева, М., & Абдирахимова, М. (2025). Globalizatsiyalashgan zamonaviy tilshunoslik paradigmaları. Инновации в современной лингвистике и преподавании языков, 1(1), 298-300.

29. Xidirova, N. B., Oromova, S. S. Q., & Otajonova, K. R. (2024). TALABALARNING MOTIVATSIYASINI OSHIRISHNING INNOVATSION USULLARI. Indexing, 1(1).

Scientific Conference on Multidisciplinary Studies

Hosted online from Bursa, Turkey

Website: econfseries.com

11th May, 2025

30. Xidirova, N., Oromova, S., & Otajonova, K. (2024). Ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llash istiqbollari. Raqamli iqtisodiyot va sun'iy intellekt texnologiyalarining jamiyat rivojlanishidagi ahamiyati, 1(1), 18-21.
31. Axmedovna, B. S. (2025, February). INGLIZ TILINI O'RGANISHDA O'ZARO MULOQOTNING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 318-325).
32. Ergashevna, S. M. (2025, February). INGLIZ TILI MUTAXASSISLARINI TAYYORLASHDA XORIJIY TAJRIBALARDAN FOYDALANISH. In International Educators Conference (pp. 358-365).
33. Normurodovna, A. M. (2025, February). TASHKILOTLAR O'RTASIDAGI HAMKORLIKDA INGLIZ TILINING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 310-317).
34. Axmedovna, B. S. (2025, February). O'ZBEKISTONDA XORIJIY TILLARNING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 326-333).
35. Ergashevna, S. M. (2025, February). INGLIZ TILI MUTAXASSISI BO'LISHDA BOSHLANG'ICH INGLIZ TILI DARSLARINING AHAMIYATI. In International Educators Conference (pp. 350-357).
36. Normurodovna, A. M. (2025, February). INGLIZ TILI GRAMMATIKASINING INGLIZ TILI KURSIDAGI AHAMIYATI. In International Educators Conference (p)